

Idrott och segregation

– Centrum för idrottsforsknings analys och slutsatser

Johan R Norberg, utredare Centrum för idrottsforskning

Sedan en tid tillbaka erbjuder Malmö stad gratis fritidsaktiviteter för barn och unga i åldern 6–25 år. Satsningen, som genomförs tillsammans med stadens föreningar, är ett svar på samhällsutmaningarna att alltför många barn står utanför föreningslivet, och att unga i socioekonomiskt utsatta miljöer dessutom är underrepresenterade i alla typer av fritidsaktiviteter. De kostnadsfria verksamheter som erbjuds är av många slag: från traditionella idrotter som fotboll, gymnastik, ridning och kampsport, till e-sport, läsklubbar och skapande verkstad. En viktig del av satsningen är dessutom att Malmö stad instiftat ett särskilt bidrag för föreningar att arrangera kostnadsfri ”drop-in”-verksamhet för icke-medlemmar. Sedan 2017 är aktiviteterna samlade på en särskild webbplats under namnet *Kul i Malmö*,¹ där barn och unga kan se vilka aktiviteter som erbjuds de kommande veckorna och samtidigt lära sig mer om Malmös föreningsliv.

Satsningen *Kul i Malmö* fångar flera av de teman som diskuteras i denna rapport. Först och främst har verksamheten tillkommit för att uppväxt- och levnadsvillkoren för dagens barn och unga är mycket olika. Satsningen är ett svar på en samhällsutmaning. Ojämligheten är dock på inga sätt unik för Malmö. Återkommande studier visar att segregationen ökat kraftigt i Sverige sedan 1990-talet, och att problemet inte längre är avgränsat till storstäderna. Effekterna av segregationen går dessutom att utläsa på alla samhällsområden – i utbildningsnivåer och positioner på arbetsmarknaden, i boende och levnadsstandard, i demokrati och civilsamhälle, i brottslighet samt i medborgares hälsa och livslängd. Att även ungas idrotts- och fritidsvanor styrs av socioekonomiska och demografiska faktorer är således endast ett av många exempel på segregationens negativa effekter.

Men *Kul i Malmö* är också ett exempel på att insatser görs för att motverka segregation och ojämlika levnadsvillkor på idrotts- och fritidsområdet. I just detta fall har ett samarbete utvecklats mellan Malmö stad och dess ideella föreningar. I denna rapport kommer andra initiativ att presenteras. Vissa av dessa insatser genomförs i idrottsrörelsens egen regi – andra verkar i gränslandet mellan det offentliga, det privata och civilsamhället. Gemensamt för alla insatser är emellertid att de har som

¹ <https://kulimalmo.se/>.

mål att öka barn och ungas tillgång till idrott, och en meningsfull fritid. Detta är i förlängningen tänkt att även minska segregationen i det svenska samhället.

Uppdraget till Centrum för idrottsforskning

Under 2022 har Centrum för idrottsforskning haft i uppdrag av regeringen att genomföra en fördjupad analys av idrottens potential att minska segregationen i samhället.

I motiveringen till uppdraget underströk regeringen att minskad segregation och kampen mot brottslighet är prioriterade frågor, samt att idrotten har ytterligare potential att bidra med i detta arbete. En central del av uppdraget var att bedöma utfallet av de särskilda insatser för idrott i segregerade områden som pågått sedan 2017. En annan frågeställning var om det behövs insatser som riktar sig utanför den organiserade idrottsrörelsen, för att skapa möjligheter till idrott för alla människor i områden med socioekonomiska utmaningar, eller i övrigt idrottssvaga områden. Uppdraget avslutades med påpekandet att idrotten utgör en del av den generella välfärdspolitiken och ...

... att idrottsrörelsen tillsammans med stat och kommun kan skapa möjligheter för alla människor att idrotta i förening. De ekonomiska och kulturella trösklarna till idrott måste sänkas.

Vad menas med segregation?²

Det centrala begreppet i årets fördjupade analys är *segregation*. Begreppet refererar till situationer när grupper i ett samhälle lever eller verkar åtskilda från varandra, och personer med liknande bakgrund koncentreras, till exempel med avseende på var man bor, var man går i skola eller i position på arbetsmarknaden. Själva begreppet fastslår inte hur en gruppindelning ska göras. Vanligt är däremot att segregation används för att jämföra och analysera människors livsvillkor gällande socioekonomisk status, etnicitet och demografi.

Segregation är ett relationellt begrepp. Det förutsätter en jämförelse mellan olika grupper, eller mellan olika områden. Det går därmed inte att hävda att ett enskilt bostadsområde eller en skola är segregerad. Däremot kan ett område med flera bostadsområden eller skolor beskrivas som segregerat.

² För en beskrivning av segregation, se Delegationen mot segregation (2018). *Ett nationellt system för uppföljning av segregation*. För en omfattande diskussion om segregation i det svenska samhället, se SOU 2020:46. *En gemensam angelägenhet*. Betänkande av Jämlikhetskommissionen.

Det ska tilläggas att begreppet segregation inte bara används som ett mått på ojämlikhet. Begreppet brukar även innefatta de processer och mekanismer i samhället som skapar och upprätthåller skillnader i människors förutsättningar och livsvillkor. I den meningen kan segregation både betraktas som ett resultat av en ojämlikhet i samhället, och en mekanism som upprätthåller och befäster ojämlikhet.

Hur har vi tolkat uppdraget?

I denna fördjupade analys har vi fokuserat på socioekonomisk och demografisk segregation, det vill säga skillnader mellan samhällsgrupper rörande deras position på arbetsmarknaden (utbildning, yrke, inkomst), demografi (ålder, kön, etnicitet) samt geografisk hemvist. Avgränsningen kan motiveras med att regeringen i sitt uppdrag till Centrum för idrottsforskning underströk vikten av att studera idrotten ”i områden med socioekonomiska utmaningar”. En ytterligare avgränsning är att vi primärt inriktat oss på segregation i fråga om idrottsaktiviteter bland barn och unga.

Två frågeställningar har varit vägledande för vårt arbete. För det första har vi sökt aktuell kunskap om segregationens omfattning i svensk barn- och ungdomsidrott. Vi vet sedan tidigare att ungas föreningsidrottande påverkas av faktorer som socioekonomi, kön, etnicitet och boendeförhållanden. Men hur det ut i dag? Vad visar aktuell forskning och statistik? Hur stora är skillnaderna i idrottsdeltagande mellan olika ungdomsgrupper? Går det att uttyda en förändring över tid?

För det andra har vi sökt kunskap om de insatser som görs på idrottsområdet för att minska segregationen. I detta tema ingår både de särskilda insatser som Riksidrottsförbundet genomfört sedan 2017 och andra initiativ och aktiviteter, som bedrivs av aktörer utanför den organiserade idrottsrörelsen. Vad görs egentligen för att minska segregationen inom barn- och ungdomsidrotten? Har insatserna någon effekt? Vad kan vi lära oss av dessa insatser?

Det ska slutligen tilläggas att vi i årets fördjupade analys prioriterat att undersöka barn- och ungdomsidrottens (ojämlika) villkor, snarare än att studera hur föreningsidrotten rent konkret kan bidra i kampen mot brottslighet. Vår analys tar visserligen utgångspunkt i antagandet att goda möjligheter till en fysiskt aktiv och meningsfull fritid kan verka förebyggande mot både utanförskap och kriminalitet hos unga, men att vetenskapligt belägga ett samband kräver tid och resurser långt utanför detta uppdrags ramar. För den som önskar ytterligare perspektiv på idrott och kriminalitet hänvisar vi till Centrum för idrottsforskningens uppföljning av statens stöd till idrotten 2020, och särskilt antologin *Idrottens riskzoner: Om vägar till trygghet och trovärdig idrott (2021)*.

Medverkande i årets fördjupade analys

I likhet med för tidigare uppföljningsstudier har vår ambition varit att genomföra en fördjupad analys som både redovisar ett befintligt forskningsläge, och samtidigt bidrar med ny kunskap. Resultatet har vi sammanställt i denna antologi, som består av sammanlagt fem bidrag.

Jonas Arnoldsson, verksamhetscontroller på Riksidrottsförbundet, inleder med att presenta nya data och ett nytt mätinstrument som Riksidrottsförbundet tagit fram för att undersöka ungas deltagande i föreningsidrotten ”i relation till socioekonomiska förutsättningar i olika bostadsområden”. En förutsättning för den nya statistiken är att Riksidrottsförbundet sedan 2020 har digitaliserat hanteringen av det statliga lokala aktivitetsstödet (LOK-stödet), ett statligt bidrag som utgår till idrottsföreningar för aktiviteter och deltagare i barn- och ungdomsidrott (7–25 år).³ Sedan 2020 är det obligatoriskt med så kallad digital närvaroregistrering i LOK-stödet, med effekten att Riksidrottsförbundet numera har en fullständig förteckning över de barn och unga som årligen deltar i bidragsberättigade idrottsaktiviteter. För 2021 handlade det om totalt 910 200 unika individer (56 procent pojkar och 44 procent flickor). Uppgifter om de ungas ålder, kön och var de är folkbokförda har därefter samkörts med Statistikmyndigheten SCB:s (SCB) rikstäckande områdesindelning för statistisk uppföljning, Regionala statistikområden, så kallade RegSO, och ett socioekonomiskt index som tagits fram av SCB i samarbete med Delegationen mot segregation (Delmos). Effekten har blivit att Riksidrottsförbundet lyckats ta fram en påfallande ingående och rikstäckande karta av ungas föreningsidrottande i relation till bostadsområden med olika socioekonomiska förutsättningar. Det nya mätinstrumentet erbjuder helt nya möjligheter att kartlägga och analysera segregationen i svensk barn- och ungdomsidrott.

Det andra bidraget är författat av Johan Högman, Stefan Wagnsson och Sebastian Bellander, samtliga verksamma vid Karlstads universitet. Kapitlet har rubriken ”På lånad tid” och undersöker fenomenet *Fritidsbanken*. En fritidsbank kan enklast liknas vid ett bibliotek för begagnad idrotts- och fritidsutrustning. Tanken är att alla som så önskar ska ha möjlighet att kostnadsfritt låna alltifrån bollar, skidor, skridskor och cyklar, till friluftsutrustning och flytvästar. Utrustningen som fritidsbankerna erbjuder är vanligtvis insamlad via återvinningscentraler, eller genom att föreningar och enskilda överlämnar utrustning som inte längre är i bruk. Den första Fritidsbanken öppnades 2013 i Deje, tre mil norr om Karlstad. Därefter har nya fritidsbanker tillkommit, med följderna att verksamheten i dag finns på drygt

³ För personer med funktionsnedsättning finns ingen övre gräns.

120 platser, fördelade över ungefär en tredjedel av landets 290 kommuner. Det stora flertalet fritidsbanker, cirka 90 procent, drivs och finansieras av kommuner. Samtliga fritidsbanker är även medlemmar i den ideella föreningen Fritidsbanken Sverige.

Det övergripande syftet med fritidsbanker är att öka möjligheterna för barn och unga att delta i idrotts- och fritidslivet. Men hur fungerar det i praktiken? Högman, Wagnsson och Bellander har kartlagt och undersökt utlåningsverksamhetens genomslag. Vilka barn och ungdomar använder egentligen Fritidsbanken, och i vilka sammanhang? Hur viktig är utlåningsverksamheten för att idrotts- och fritidsaktiviteter ska bli av? Och främjar utlåning till möten mellan barn och ungdomar som bor i olika socioekonomiska områden? Studien baseras på en enkät som besvarats av över 400 barn och ungdomar, vilka lånat utrustning på drygt 50 av landets fritidsbanker. Vidare har en kvantitativ analys av utlåningsstatistik gjorts. Mer konkret har forskarna undersökt 5 929 utlån till personer i åldern 7–25 år, som registrerats i 99 olika fritidsbanker under sommaren 2022. I likhet med i Riksidrottsförbundets ovannämnda studie har uppgifter om var låntagarna bor samkörts med det socioekonomiska index som skapats av SCB och Delmos.

Högman, Wagnsson och Bellanders studie ger ny kunskap om utlåningsverksamhet som strategi för att uppmuntra idrott och fysisk aktivitet bland unga. Studien har tillkommit på initiativ av Centrum för idrottsforskning, som ett svar på regeringens uppmaning att undersöka om det behövs insatser ”som riktar sig utanför den organiserade idrottsrörelsen för att skapa möjligheter till idrott för alla människor i områden med socioekonomiska utmaningar eller i övrigt idrottssvaga områden”.

Vårt tredje bidrag är författat av Olov Wolf-Watz, Strategirådet. Wolf-Watz har under många år följt och granskat idrottsrörelsens verksamhet och utveckling. På uppdrag av Riksidrottsförbundet har han både utvärderat den stora utvecklings-satsningen *Idrottslyftet*, och idrottsrörelsens pågående förändringsarbete, *Strategi 2025*. Mot denna bakgrund fick Wolf-Watz i uppdrag av Centrum för idrottsforskning att analysera utfallet av de ”särskilda insatser för idrott i segregerade områden” som Riksidrottsförbundet bedrivit sedan 2017, med särskilda medel från regeringen (sammanlagt 88,5 miljoner kronor under perioden 2017–2023). Satsningen har varit bred, och inkluderat samtliga av idrottsrörelsens 19 distrikt, under ledning och stöd från Riksidrottsförbundets kansli. Med det övergripande målet att stärka föreningsidrotten i ”idrottssvaga” områden, har distrikten både givit stöd till befintliga idrottsföreningar i socialt utsatta områden och verkat för att nya idrottsföreningar ska bildas, exempelvis genom att erbjuda information och utbildning för

potentiella idrottsledare, eller att etablera samarbeten med civilsamhället i dessa områden.

Wolf-Watz har undersökt hur insatserna utformats i fyra distrikt: Skåne, Stockholm, Västmanland och Västra Götaland. Han har intervjuat företrädare för distriktet liksom Riksidrottsförbundets kansli, samt gått igenom dokumentation om distriktens arbete. Resultatet är en studie som både ger en bild av de många och olika insatser som genomförts inom ramen för denna satsning, och visar på stora utmaningar i arbetet för att stärka idrotten i segregerade områden.

De avslutande två bidragen kommer från två forskargrupper med stor erfarenhet av forskning i frågor rörande idrott och segregation. Vårt uppdrag till dessa forskargrupper var att själva resonera kring idrottens potential att minska segregationen i samhället, med utgångspunkt i den forskning de genomfört.

Den första av dessa två texter – antologins fjärde bidrag – är skriven av David Ekholm och Magnus Dahlstedt, forskare i socialt arbete vid Linköpings universitet. Ekholm och Dahlstedt har under många år studerat olika insatser där idrott utgjort ett medel för välfärdspolitiska mål. Ett exempel är fenomenet Midnattsfotboll; fotbollsaktiviteter för ungdomar som arrangeras på helgkvällar i socialt utsatta områden, med syfte att främja integration samt motverka utanförskap och brottslighet. I detta sammanhang inriktades analysen emellertid inte på konkreta idrottsaktiviteter i socialt utsatta områden. I stället utnyttjades tillfället för att problematisera de grundantaganden och förväntningar som leder till att idrottsverksamhet görs till ett instrument för olika externa mål. Ekholm och Dahlstedt visar hur staten och idrottsrörelsen tillsammans, och i en historisk process, utvecklat ett idrottspolitiskt samtal, där idrottens legitimitet och samhällsroll allt starkare knutits till förväntningar om samhällsnytta i många former. Vad blir egentligen konsekvenserna av ett sådant tänkande, både för idrottsrörelsen själv, och för unga i ett samhälle präglad av segregation och ojämlikhet?

Antologins sista bidrag är författat av en forskargrupp bestående av Katarina Schenker, Daniel Bjärsholm, Per Gerrevall och Susanne Linnér, samtliga verksamma vid Linnéuniversitetet, samt Tomas Peterson, Malmö universitet. Även denna grupp har lång erfarenhet av att utvärdera idrottsliga verksamheter, inte minst utvecklingssatsningarna *Handslaget* och *Idrottslyftet*. Sedan 2014 bedriver de även ett gemensamt forskningsprojekt om socialt entreprenörskap inom idrotten, det vill säga idrottsverksamheter som drivs av sociala mål, snarare än att generera idrottsliga framgångar eller ekonomisk profit. Medan Wolf-Watz således undersöker hur Riksidrottsförbundet och dess distriktsorganisation agerat för att

stärka idrottslivet i segregerade områden, har denna forskargrupp studerat initiativ som i huvudsak verkar utanför den organiserade idrottsrörelsen, och ”som går emot strömmen i en tid när föreningsidrotten står inför stora utmaningar”. Vad kan vi lära av dessa projekt – och av socialt entreprenörskap som teoretiskt perspektiv?

Vad visar årets fördjupade analys?

Om ungas idrottsdeltagande i ett segregerat samhälle

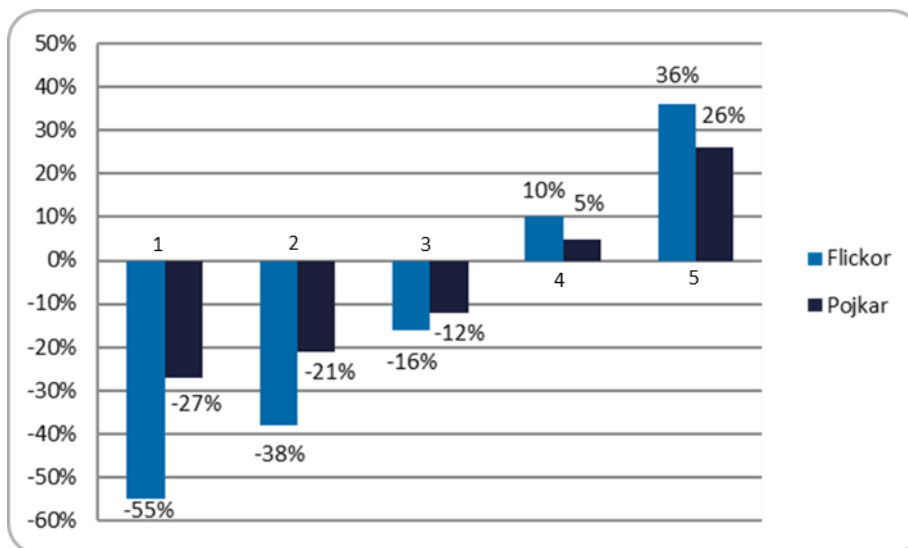
Riksidrottsförbundets nya studie av barn- och ungdomsidrott i olika socioekonomiska kontexter är unik i sitt slag. Den bygger på rikstäckande statistik av ungas föreningsidrottande. Det är en totalstudie, och inte en skattning utifrån ett begränsat källmaterial. Dess resultat är därmed det bästa mått vi har på hur segregation och ojämlikhet inverkar på den organiserade barn- och ungdomsidrotten i Sverige.

De data som presenteras av Arnoldsson i årets antologi baseras på registrerade individer i det statliga lokala aktivitetsstödet (LOK-stödet) för 2021. Analysen bygger på två statistiska mått. Det första är ”Förväntat antal LOK-deltagare”, vilket enklast kan beskrivas som ett nationellt genomsnitt av registrerade LOK-deltagare, men viktat utifrån antalet invånare i olika bostadsområden och åldersgrupper. Måttet kan sägas spegla den förväntade andelen föreningsidrottande unga i ålder 7–25 år, om idrottsdeltagande hade varit jämnt fördelat i hela landet. Detta mått av förväntat deltagande ställs sedan mot den faktiska andelen unga som deltagit i LOK-stödsberättigad idrottsverksamhet i olika områden. Uppstår ett underskott i jämförelsen innebär det att deltagande är lägre än riksgenomsnittet. Omvänt innebär ett överskott att deltagande är högre.

Jämförelsen mellan bostadsområden baseras på SCB:s indelning av Sverige i 3 363 regionala statistikområden (RegSO), och ett socioekonomiskt index skapat av SCB i samarbete med Delmos. Detta index baseras på variablerna utbildning, ekonomi samt position på arbetsmarknaden, och utmynnar i fem områdestyper:

1. Områden med stora socioekonomiska utmaningar (158 områden)
2. Områden med socioekonomiska utmaningar (289 områden)
3. Socioekonomiskt blandade områden (847 områden)
4. Områden med goda socioekonomiska förutsättningar (1 763 områden)
5. Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar (306 områden)

När skillnaden mellan förväntat och faktiskt deltagande i barn- och ungdomsidrotten samkörs med områdestyp (RegSo) och socioekonomiskt index i hela Sverige, blir resultatet följande:

Figur 1. Procentuell avvikelse för antal LOK-deltagare* per områdestyp år 2021

1 = Område med stora socioekonomiska utmaningar, 2 = Område med socioekonomiska utmaningar, 3 = Socioekonomiskt blandade områden, 4 = Områden med goda socioekonomiska förutsättningar och 5 = Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

*Den procentuella avvikelsen mellan förväntat och faktiskt antal LOK-deltagare 2021.

Figur 1 visar i ett tydligt linjärt samband på att områden med stora socioekonomiska utmaningar har störst underskott av unga i föreningsidrotten. Underskottet består, men är något mindre, i områdestyp 2 och 3. Områden med goda, respektive mycket goda, socioekonomiska förutsättningar (områdestyper 4 och 5) har fler LOK-stödsregistrerade unga än förväntat. Skillnaderna gäller båda könen, men är särskilt tydliga för flickor. I områden med stora socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1) är underskottet av LOK-stödsregistrerade flickor 55 procent, jämfört med hur det ser ut i riket totalt sett. I områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar är situationen den rakt omvända: där överstiger föreningsidrottandet bland flickor riksgenomsnittet med 36 procent.

Riksidrottsförbundets nya statistik bekräftar och förstärker bilden av en social gradient i svensk barn- och ungdomsidrott. Mönstret är entydigt: ju bättre socio-

ekonomiska förutsättningar som råder i ett bostadsområde, desto fler unga deltar i organiserad föreningsidrott.

I sin avslutande analys konstaterar Arnoldsson, att de strategier som idrottsrörelsen hittills vidtagit för att minska ojämlikheten inom idrotten inte varit tillräckliga ”för att förhindra den utveckling som lett till det läge vi nu befinner oss i”. Han menar att det behövs nytänkande i insatserna för att stärka föreningsidrotten i segregerade områden, men också självvranssakan och en utveckling av idrottsrörelsens funktions- och stödstrukturer i stort. Svårigheten ligger i att åstadkomma förändringar som består över tid, och som inte blir beroende av särskilda bidrag.

Målet måste vara att föreningsidrotten i områdena stärks till den grad att den kan stå på egna ben, och klara sig med de ordinarie stöd som erbjuds.

En ytterligare utmaning är att socialt utsatta områden är heterogena till sin karaktär. Strategier och arbetssätt för att stärka idrottsdeltagandet måste ta sin utgångspunkt i varje områdes specifika kontext och förutsättningar. Det finns inga generella lösningar på segregationens problematik.

Om segregationens orsaker

Flera av bidragen i årets antologi diskuterar orsakerna bakom ojämlikheten i barn- och ungdomsidrotten, och framför allt varför aktiviteterna i socioekonomiskt utsatta områden är lägst. En viktig förklaring är de generellt begränsade möjligheter som segregation ger upphov till på samhällelig nivå. Som exempel understryker Riksidrottsförbundets Jonas Arnoldsson att boende i socioekonomiskt svaga områden har sämre livsmöjligheter i alltifrån skolresultat och utbildningsnivåer, till positioner på arbetsmarknaden samt hälsa och levnadsvanor. Därtill är känslan av socialt utanförskap också stor hos unga i dessa områden, och ideella föreningar upplever ofta att de har sämre villkor och är mer beroende av offentligt stöd än idrottsföreningar i andra områden.⁴

Även Olov Wolf-Watz framhåller de allmänna begränsningar som skapas på grund av socioekonomisk utsatthet – och detta med hänvisning till intervjuer och samtal med de tjänstemän på Riksidrottsförbundet som ansvarat för satsningen för ökad idrott i segregerade områden. Han tillägger dock att det även finns utmaningar och ”trösklar” som kan härledas till idrottsrörelsens egna regelverk och stödssystem. En sådan är föreningsidrottens uttalade förväntningar på föräldraengagemang i form

⁴ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) (2017). *Utvecklingen av ideella föreningsars villkor*.

av att skjutsa till träningar, eller att bidra till föreningskassan. En annan tröskel är den administration och föreningskunskap som krävs för att driva en ideell förening och för att möta olika kommunala krav. Lägg därefter till att medlemskap i ett specialförbund innebär åtaganden och regelverk i alltifrån tävlingssystem, till åldersindelning av medlemmar. Slutligen tillkommer att nystartade föreningar ofta har svårt att få halltider i konkurrensen med etablerade föreningar. Om traditionen att driva en idrottsförening saknas – och om föreningskunskapen är låg – ja, då blir startsträckan lång och trösklarna många.

Forskarna David Ekholm och Magnus Dahlstedt påpekar att segregation både skapar objektiva villkor för unga, och samtidigt präglar deras subjektiva erfarenheter. De objektiva villkoren handlar om att fattigdom begränsar ungas möjlighet att finansiera medlems-, tränings- och tävlingsavgifter, liksom att köpa nödvändig idrottsutrustning. Till detta kommer de övriga hinder som segregationen ger upphov till. Ekholm och Dahlstedt gör här en liknelse med skolektorn: medan resursstarka och konkurrenskraftiga barn ofta har möjlighet att välja mellan alternativa skolor och idrottsföreningar, är unga i utsatta områden ofta hänvisade till det begränsade utbud av möjligheter som finns i ”idrottssvaga områden” med föreningar med lågt deltagande, eller föreningar som väljs bort. Subjektiva villkor handlar om de känslor av utanförskap som segregation dessutom kan ge upphov till: att vara annorlunda, inte passa in eller att känna sig otillräcklig.

Om insatser för att bekämpa segregation i barn- och ungdomsidrotten

Riksidrottsförbundets insatser för att stärka ”idrottssvaga” områden

Sedan 2017 har Riksidrottsförbundet tilldelats särskilda medel av regeringen för insatser i segregerade områden. Summan rör sig om totalt 88,5 miljoner kronor, fördelade över perioden 2017–2023. Det är Riksidrottsförbundets 19 distriktsorganisationer som haft ansvaret att genomföra insatserna, inklusive att besluta hur arbetet ska läggas upp, rekrytera projektledare och tillföra personella resurser. Riksidrottsförbundets kansli har haft en stödjande och ledande roll. Verksamheten har baserats på en övergripande interventionslogik, där riktade insatser och stöd till idrottsföreningar och målgrupper i socialt utsatta områden ska stärka föreningslivet, och i förlängningen även civilsamhället och demokratin i området, med följderna att segregationen ska minska.

Riksidrottsförbundets 19 distrikt har haft stort handlingsutrymme att själva utforma sina insatser. I distriktens egna återrapporteringar framträder följaktligen en

brokig skara av strategier: från samarbeten med föreningsliv, skola och andra aktörer i civilsamhället, till skapandet av lokala mötesplatser och rekryterings-evenemang, utbildningar samt stöd till föreningar eller eldsjälarna. I exempelvis Skåne har insatserna främst inriktats på att stötta ett befintligt föreningsliv i idrottssvaga områden och uppmuntra tillkomsten av nya idrottsföreningar. I Stockholm har målet varit att sänka trösklarna till föreningslivet och att skapa engagemang genom mötesplatser, folkbildning och nya former av idrott. I distriktet för Västra Götaland skapades satsningen *Street games*, vars syfte är att skapa inkluderande mötesplatser i idrottssvaga områden för att därigenom stärka både individer och föreningar.

Wolf-Watz konstaterar att det är svårt att bedöma satsningarnas genomslag. Insatserna har varierat mellan distrikt och över tid. Även anvisningarna och tilldelningen av resurserna har förändrats. Till detta kommer att kvaliteten på distriktens återrapportering varit ojämn, vilket gör det svårt att skapa en komplett bild. Slutligen har det aldrig formulerats ett specifikt mål för regeringens eller Riksidrottsförbundets ambitioner. Med dessa reservationer blir slutsatsen kritisk. Wolf-Watz förnekar inte att insatserna haft betydelse, men han tillägger att effekterna av distriktens arbete är sköra och temporära. Det fanns en potential i satsningen som inte har utnyttjats.

Vissa brister återfinns i själva genomförandet av satsningen. Wolf-Watz menar att Riksidrottsförbundet inte tillräckligt styrt insatserna utifrån kunskap om vad som krävs för att skapa ett varaktigt och långsiktigt föreningsliv i idrottssvaga områden. Därtill har inte distriktet utformat insatser utifrån en samlad kunskap om vad som krävs för att hantera utmaningarna. Orsaken verkar delvis handla om tidsbrist. När satsningen påbörjades fanns det en förväntan om att arbetet i utsatta områden skulle inledas omedelbart. Därmed gjordes aldrig en analys av utmaningarnas karaktär, eller hur de skulle kunna adresseras.

Ett andra problem är att idrottsrörelsen underskattat komplexiteten i att bedriva verksamhet i utsatta områden. När exempelvis distriktet själva fått redovisa de utmaningar de mött i arbetet, påtalas i vissa fall mycket grundläggande utmaningar, såsom språksvårigheter och brist på tillit.

Den principiellt mest allvarliga kritiken är dock att Riksidrottsförbundet i alltför stor utsträckning hanterat de statliga resurserna som ett generellt verksamhetsbidrag, med följderna att satsningen präglats av begränsad styrning och låga krav på uppföljning och återrapportering. Detta har inte bara begränsat satsningens ge-

nomslag, utan riskerar på sikt även att underminera legitimiteten i idrottsrörelsens ”självförvaltningsmodell”.

Om idrotten ska kunna bidra i arbetet med att lösa stora samhällsutmaningar krävs ett medvetet, kunskapsbaserat utvecklingsarbete där Riksidrottsförbundet, distrikten och även specialidrottsförbunden bygger upp en kunskap om hur idrotten bäst kan bidra. Uppföljning och utvärdering kan användas både för lärande och kontroll, men så länge idrotten väljer bort det förstnämnda för att undvika det senare, minskar möjligheterna att skapa de värden som utgör motiven för idrottens statsbidrag.

Insatser och initiativ utanför den organiserade idrottsrörelsen

Fritidsbanker och utlåning av idrottsutrustning

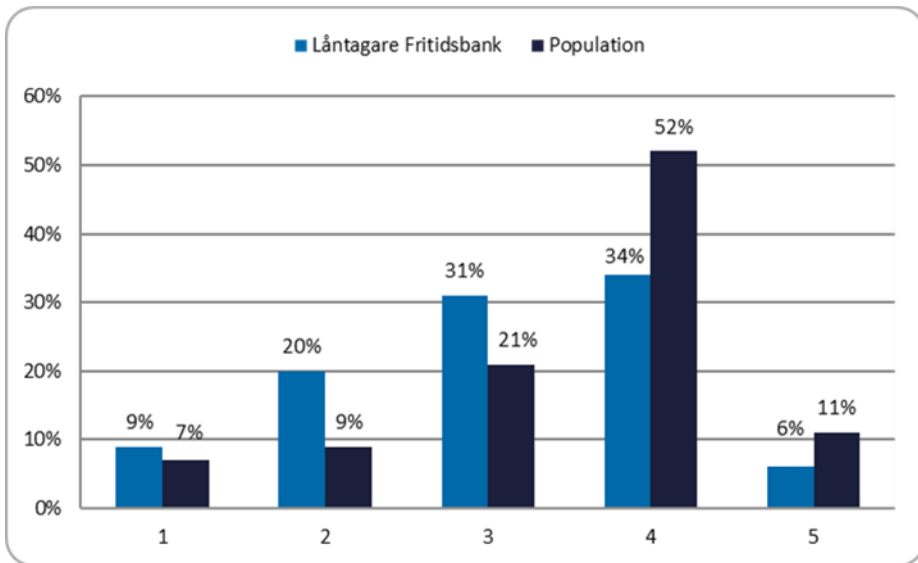
Fenomenet Fritidsbanken skapades för att öka möjligheterna för barn och unga att delta i idrotts- och fritidslivet genom utlåning av begagnad idrottsutrustning. Verksamheten leds av en förening, som äger varumärket, men det är oftast kommuner som står för drift och finansiering av lokala fritidsbanker. Fritidsbanken är därmed ett exempel på verksamhet utanför den organiserade idrottsrörelsen, som kan bidra till minskad segregation. Det ska dock tilläggas att utlåning av idrottsutrustning kan ske i många organisatoriska former, exempelvis i föreningsregi.

Johan Högman, Stefan Wagnsson och Sebastian Bellander, Karlstads universitet, har kartlagt vilka barn och unga som lånat idrottsutrustning vid någon av Sveriges drygt 120 fritidsbanker. Studien genomfördes sommaren 2022, och består dels av enkätdata från barn och ungdomar (7–25 år) som har lånat utrustning på en fritidsbank, dels av fritidsbankernas egen utlåningsstatistik.

Forskarna konstaterar inledningsvis att fritidsbanker etablerats i hela Sverige, men att de framför allt återfinns i mindre samhällen. Ungefär hälften ligger i mindre tätorter med 2 000–15 000 invånare. Ytterligare en knapp tredjedel ligger i mellanstora tätorter med 15 000–50 000 invånare. Bara 14 är placerade i städer med 50 000–200 000 invånare, och endast tre finns i storstäderna Göteborg och Malmö. Flera av landets större städer saknar följaktligen fritidsbanker.

Som ytterligare mått på fritidsbankers placering kan nämnas att nästan hälften, 46 procent, återfinns i socioekonomiskt blandade områden. En tredjedel finns i områden med socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1 och 2 i socioekonomiskt index), medan 21 procent är placerade i områden med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Av enkätstudien att döma, är låntagarna vid fritidsbanker förhållandevis jämnt fördelade mellan åldersgrupper i spannet 7–25 år. En majoritet, knappt 60 procent, av de svarande var pojkar. Störst andel av de svarande visade sig dessutom bo i områden med goda socioekonomiska förutsättningar (34 procent) eller mycket goda förutsättningar (6 procent). Nästan lika stor andel (31 procent) bodde i socioekonomiskt blandade områden. Därmed återstod en knapp tredjedel, som bodde i områden med socioekonomiska utmaningar (20 procent) eller stora socioekonomiska utmaningar (9 procent).

Figur 2. Fördelning av låntagare på Fritidsbanken (n = 427) och fördelning av populationen (barn och ungdomar 7–25 år) utifrån de socioekonomiska områdestyper de bor i.

1 = Områden med stora socioekonomiska utmaningar, 2 = Områden med socioekonomiska utmaningar, 3 = Socioekonomiskt blandade områden, 4 = Områden med goda socioekonomiska förutsättningar, 5 = Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Frågor om låntagarnas idrotts- och fritidsvanor visade att drygt hälften, 59 procent, sade sig hålla på med organiserad idrott. Andra populära fritidsverksamheter var att träna på gym, delta i scoutverksamhet och dans. En dryg fjärdedel, 27 procent, svarade dock att de inte gjorde något särskilt på sin fritid.

Den utrustning som de unga lånade var av varierat slag. Mest populär var utrustning för olika gatusporter, såsom cykling, inlines och skateboard, och för bollsporter såsom handboll, fotboll, basket och innebandy. En mindre del, cirka 14 procent, lånade utrustning för friluftslivsaktiviteter, exempelvis tält, sovsäckar och

fiskeutrustning. Mer än hälften svarade att de skulle använda utrustningen tillsammans med kompisar, för att träna eller för spontanidrott. Endast en mindre grupp, 13 procent, sade sig använda utrustningen för organiserad idrottsverksamhet.

Den bild som framträder är att fritidsbanker är en uppskattad verksamhet som lockar pojkar och flickor i alla åldrar, och från alla socioekonomiska skikt, att låna utrustning. De huvudsakliga syftena är lek och rekreation; att idrotta eller träna tillsammans med kompisar eller på egen hand. I det avseendet berikar utlåningsverksamheten ungas fritidsliv. Talande är att hälften av de svarande i enkätstudien menade att de skulle ha struntat i aktiviteten, om de inte kunnat låna utrustning på en Fritidsbank. Endast en mindre del lånar emellertid som sagt utrustning för organiserad föreningsidrott. Fritidsbankerna framstår därmed inte som en väg till ökat föreningsidrottande, eller som en strategi för unga att hantera de kostnader som uppstår i organiserad idrottsverksamhet.

Vilken betydelse har slutligen fritidsbankerna för att främja idrott och fysiskt aktiv fritid för människor ”i områden med socioekonomiska utmaningar eller i övrigt idrottssvaga områden”? Svaret från Högman, Wagnsson och Bellander är inte entydigt. De understryker att utlåning av utrustning knappast kan råda bot på segregationen i samhället, eller dess orsaker. Fritidsbankernas bidrag måste därför i första hand ses som kompensatoriskt, det vill säga ett sätt att mildra segregationens effekter. Även om deras studie dessutom visat att fritidsbankernas låntagare kommer från olika samhällskontexter, har de noterat att unga som bor i utsatta områden verkar tillskriva utlåningsverksamheten särskilt hög betydelse. I den bemärkelsen kan fritidsbanker således mildra effekterna av ekonomisk ojämlikhet, och bidra till att fler idrotts- och fritidsaktiviteter genomförs i områden med socioekonomiska utmaningar. Däremot verkar utlåningen av idrottsutrustning sällan leda till möten över socioekonomiska gränser. De flesta unga som lånar utrustning använder den i samma område som den lånas. Därmed skapas inte den form av ”överbryggande sociala kapital”, som enligt den amerikanske statsvetaren Robert D. Putnam skulle kunna få en ytterligare mildrande effekt på socioekonomisk boendesegregation. Insatserna för att minska segregationen i samhället måste därför både breddas och höjas.

Vi ser att vägen mot en sammanhållen fritidssektor består av både insatser för att tillgängliggöra fritidsaktiviteter, exempelvis utlåning av utrustning, och insatser kopplade till själva aktiviteterna där möten mellan barn och unga sker. Föreningsliv och idrottsrörelse behöver kontinuerligt arbeta med att skapa mötesplatser som attraherar barn och unga från olika områden, och med olika bakgrund.

Idrottslik verksamhet med sociala, snarare än idrottsliga, mål

I det avslutande kapitlet ges ytterligare exempel på insatser som syftar till att främja sociala mål genom idrottslig verksamhet, men där arrangören står utanför den organiserade idrottsrörelsen. Exempelen härrör från det forskningsprojekt om socialt entreprenörskap inom idrotten som drivs av forskarna Katarina Schenker, Daniel Bjärsholm, Per Gerrevall och Susanne Linnér, samtliga vid Linnéuniversitetet, samt Tomas Peterson, Malmö universitet.

De projekt som presenteras är till det yttre mycket olika. Ett första exempel är projektet *KFUM Idrott och social kunskap (KIOSK)*, som bedriver fysisk och mental träning för barn inom ramen för en utökad skoldag. Projektet vänder sig till mellanstadieskolor i Malmö med ett heterogent elevunderlag. Verksamheten består i att *KIOSK* leder skolklasserna minst en timme per vecka under ett helt läsår. Verksamheten är avgiftsfri och öppen för alla. Merparten av tiden befinner man sig i en idrottshall, och ägnar sig åt olika former av fysisk aktivitet. Målet med verksamheten är däremot inte att utveckla idrottsliga färdigheter, utan att ge barnen grundläggande kunskaper i alltifrån kost och hälsa, sömn och träning, till trafikvett samt risker i form av droganvändning och grooming på nätet.

Ett andra exempel är Projektet *Fotboll för integration*, vilket startade 2013 med målet att erbjuda fotboll och social samvaro för somaliska flickor som nyligen kommit till Sverige. Verksamheten växte snabbt, liksom antalet nationaliteter. Själva fotbollsspelet bygger därutöver på spontanidrottens logik. Regelbunden närvaro är inget krav, och flickorna kan komma i vilka kläder de vill. Verksamheten bygger varken på fotbollens regelverk eller på tävling, ”utan på fysisk rörelse, social gemenskap samt förutsättningar för att stärka självförtroende och självkänsla”.

Ett tredje exempel är projektet *Gilla Vatten*, som startades av Simklubben Poseidon i Lund, i samarbete med Swedish Center for Aquatic Research. Det övergripande målet med verksamheten är att öka simkunnigheten hos personer som inte kan simma, och som är rädda för, eller ovana vid, vatten. Detta görs genom konceptet *Brainswim*, som till skillnad från traditionell simundervisningsmetodik lägger stort fokus på emotionella upplevelser av vatten, snarare än att lära ut olika sim- och flyttekniker. Även om *Gilla Vatten* inte främst haft inkludering som mål, uppskattas att 77 procent av de cirka 10 000 barn och unga som därigenom utbildats har migrationsbakgrund.

Dessa och ytterligare verksamheter som forskarna presenterar är alla olika till mål och utformning. Det finns dock även aspekter som förenar. Viktigast i detta sammanhang är att verksamheterna drivs av sociala motiv, snarare än idrottsliga. I

dessa projekt är samhällliga effekter såsom hälsa, social inkludering eller egenmakt således inte indirekta resultat av verksamheter, som ytterst handlar om att skapa bra idrott utifrån allmänt accepterade och vedertagna tävlingsregler. I dessa verksamheter är det i stället idrotten som utgör ett medel för sociala mål. Av detta följer att verksamheten inte heller drivs av ett vinstintresse.

Utmärkande för dessa projekt är även att de utmanar etablerade föreställningar om vad idrott kan vara, och att de korsar organisatoriska gränser. Av detta följer att verksamheterna ofta står i ett konfliktfyllt förhållande till den traditionella idrottsrörelsen, under Riksidrottsförbundets organisatoriska paraply. Att tillhöra ett specialidrottsförbund, och därmed även acceptera dess regler och arbetssätt, är ingen självklarhet för dessa verksamheter. Detta leder i sin tur till ett organisatoriskt utanförskap som visserligen ger handlingsfrihet, men som samtidigt begränsar kontakten med politiska beslutsfattare och möjligheten att ansöka om offentligt stöd.

Enligt forskargruppen har dessa ”sociala entreprenörer” varit framgångsrika i sina ambitioner att främja sociala mål, bland annat social integration. Just därför är det beklagligt att de så ofta får kämpa i motvind. Forskarna avslutar därmed sin analys med en kritisk uppmaning till både landets kommuner och den organiserade idrottsrörelsen, att erkänna och stötta dessa ”idrottslika” verksamheter och deras ”utomidrottsliga” sociala strävanden.

För att underlätta för de sociala entreprenörer som har kapacitet att bidra till minskad segregation, behöver kommuner se till så att verksamhetsdelarna blir mer lika kommunicerande kärn, snarare än organisatoriska stuprör. Politiskt innebär detta att idrottslika projekt med social inkludering som mål behöver få ett avsevärt större kommunalt ekonomiskt stöd, än de bidrag som vanligen går till den lokala idrotten. Samtidigt behöver Riksidrottsförbundet fundera över sin snäva idrottsdefinition, som fungerar avgränsande och exkluderande. Riksidrottsförbundets syn på vilka verksamheter som får existera i sin egen rätt i ett specialidrottsförbund gynnar satsningar av karaktären ”mer av samma sak”. Det leder inte till att fler kliver över tröskeln.

Om idrott som medel för att lösa samhällsutmaningar

Regeringens uppdrag till Centrum för idrottsforskning var att analysera ”idrottens potential att minska segregationen i samhället”. Uppdraget har hittills besvarats genom analyser av olika grad av idrottsdeltagande bland barn i olika socioekonomiska kontexter (”Hur ser det ut?”), och redogörelser för insatser av både idrottsrörelsen och andra aktörer i syfte att stärka ungas idrottande i ”idrottssvaga”

områden ("Vad görs för att minska ojämlikheten?"). Forskarna David Ekholm och Magnus Dahlstedt tillför ytterligare perspektiv till diskussionen. De väljer att kritiskt granska och problematisera de underliggande politiska premisserna bakom regeringens uppdrag: Vad händer egentligen när idrotten betraktas som ett medel för att lösa svåra samhällsutmaningar, såsom att minska segregation eller minska brottslighet? Hur påverkar ett sådant nyttotänkande idrottspolitikerna, statens stöd och idrottsrörelsens självförståelse? Och hur påverkar det vår bild av ungas idrottande i ett ojämlikt samhälle?

Sedan de moderna formerna av idrott växte fram i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet, har idrottens plats i samhället återkommande legitimerats genom sin nytta: från ungdomsfostran och folkhälsa till att främja demokrati, integration och social inkludering. Under 1900-talet användes idéer om idrottens samhällsnytta som motiveringar till ett alltmer omfattande offentligt idrottsstöd. Sedan millennieskiftet har det även förändrat utformningen av statens stöd till idrottsrörelsen. Idéer om idrottens positiva samhällseffekter har inordnats i en offentlig resultats- och målstyrningslogik, med följden att statens idrottsstöd i ökad omfattning handlar om att skapa sociala mervärden, snarare än att stödja idrotten i dess ideella strävanden. Tankarna att idrotten kan motverka segregation och bidra till minskad brottslighet är belysande exempel på detta.

När samhället beskrivs i termer av risker, problem och hot kan idrotten, i skepnad av gemenskap, inkludering och fostran, framträda som lösning på samhällets problem. Idrotten kan därmed framstå som ett medel, verktyg eller instrument, som kan användas för mål som formulerade i relation till samhället, snarare än i relation till idrotten som sådan.

Ekholm och Dahlstedt menar att ett nyttotänkande, liksom en förenklad tudelning mellan idrott och samhälle, skapar orimliga förväntningar på idrotten som lösning på olika samhällsproblem. I frågor om segregation leder det dessutom till att ungas idrottande betraktas och beskrivs på ojämlika sätt. När unga inkluderas i idrotten på instrumentella villkor innebär det nämligen att de samtidigt exkluderas från deltagande i idrott på lika villkor.

Unga i mer välbärgade delar av befolkningen kan delta på egna premisser. Unga i andra samhällsklasser tar del av idrott som social insats, på villkor att det ska bidra till att minska deras förmodade brottslighet.

Enligt Ekholm och Dahlstedt bör vi överge förenklade antaganden, och även skifta perspektiv på idrottens roll och kraft i samhället. Precis som så många andra samhällsfenomen kan idrotten nämligen vara både bra och dålig. Den kan vara "en

kraft för inkludering som bidrar till hälsa, demokrati och integration, vilket i många fall även kan bidra till att hindra brottslighet och utanförskap”. Men den kan även genom sin organisering (åter)skapa segregation och exkludering, samt ge upphov till sociala problem såsom utslagning, trakasserier, övergrepp och mobbning. Idrotten kan främja hälsa – men också orsaka skador och uppmuntra ohälsosamma kroppsideal.

Enligt Ekholm och Dahlstedt leder en mer nyanserad bild av idrotten inte nödvändigtvis till slutsatsen att statens stöd bör minska. Poängen är endast att idrottens förtjänster måste ses i ljuset av rimliga förväntningar: ”Att barn och unga upplever deltagande som meningsfullt kan i sig vara en tillräckligt värdefull effekt av stödet till idrotten.” Rimliga förväntningar innebär inte heller att vi bör ge upp kampen för jämlika villkor för ungas idrottande. Men kanske bör vi verka för jämlikhet för idrottens egen skull, och inte enbart som medel för samhälleliga mål?

Idrotten och dess organisationer kan inte bortse från påtagliga samhällsutmaningar kopplade till ojämlikhet, eftersom de försämrar villkoren för idrottsutövning och är en del av idrottens villkor. Om idrottsrörelsen vill se mer och bättre idrott är det nödvändigt att aktivt förhålla sig till ojämlika villkor i samhället – det ligger i rörelsens eget intresse.

Avslutande reflektioner om idrottens potential att minska segregationen i samhället

Idrotten kan inte (ensam) lösa stora samhällsutmaningar

Denna rapport vittnar om ojämlika villkor för ungas idrottsdeltagande i det svenska samhället. Deltagandet är särskilt lågt i socialt utsatta områden. För unga i dessa kontexter är den begränsade tillgängligheten till organiserad idrott endast en av många utmaningar. Ojämlikhet och sämre livsmöjligheter går även att utläsa i skolresultat och utbildningsnivå, i positioner på arbetsmarknaden, i utbudet av fritidsaktiviteter samt i hälsa och levnadsvanor. Ett begränsat deltagande i föreningsidrotten är således inte en isolerad problematik. Det är ett resultat av många och parallella samhällsutmaningar som förstärker varandra i ett komplext samspel.

Av detta följer att den organiserade idrottsrörelsen inte (ensam) kan lösa problemet med segregation eller ”svaga idrottsområden”. När orsaken till ett problem ytterst bottnar i ojämlika livsvillkor på samhällsnivå, krävs lösningar långt utanför föreningsidrottens ramar. Då krävs ett långsiktigt och strategiskt samarbete mellan många aktörer och samhällssektorer.

Idrottens bidrag till ett sådant arbete ska emellertid inte underskattas. Idrottsrörelsen är en viktig aktör i det svenska civilsamhället. Man organiserar en frivillig verksamhet som engagerar och aktiverar stora befolkningsgrupper, inte minst unga. Även om idrottsrörelsen således inte ensam kan motverka eller minska segregationen i det svenska samhället, kan man erbjuda meningsfull fritid och positiva upplevelser för unga som befinner sig i en socioekonomiskt utsatt situation. Att föreningsidrotten är särskilt svag i sådana områden är därmed problematiskt. Arbetet för jämlik idrott och jämlik hälsa måste tas på stort allvar.

Föreningsidrottens traditioner och regelverk är både en styrka och ett hinder för minskad segregation

Även om ojämlikheten i barn- och ungdomsidrotten ytterst bottnar i ojämlika samhällsvillkor, finns det inslag i den svenska idrottsmodellen som både motverkar och upprätthåller segregation. Idrottsrörelsens traditioner och regelverk är både en styrka och ett hinder.

Styrkan i föreningsidrotten är dess ambition att vara öppen för alla, det ideella ledarskapet samt att man bedriver en verksamhet vilken erbjuder såväl gemenskap och social samvaro, som träning och fysisk aktivitet. För barn och unga, oavsett socioekonomisk bakgrund, kan tillhörigheten i en idrottsförening vara en viktig mötesplats för träning, att umgås med kompisar och att lära känna nya människor.

Hindret består i de både formella regler och informella traditioner som präglar idrottsrörelsen i Sverige. För föräldrar kan det handla om mer eller mindre uttalade krav på engagemang i barnens och föreningens verksamhet; att köra till matcher, att sälja lotter eller att engagera sig som ledare. För de verksamma i en idrottsförening kan det handla om föreningskunskap, att acceptera och följa de regler och arbetsformer som sätts av Riksidrottsförbundet och dess specialidrottsförbunden samt att hantera den byråkrati och administration som krävs för att ansöka om bidrag eller boka träningslokaler. Dessa traditioner och regelverk må ha tillkommit på goda grunder, men det förtar inte att de kan begränsa utveckling av idrottslivet i områden där folkrörelsetraditioner eller erfarenheter av att driva en idrottsförening saknas.

Segregation är ett problem både för samhället och idrotten

Årets fördjupade analys har handlat om idrottens potential att minska segregationen i samhället. Utgångspunkten är således att segregation är ett samhällsproblem, och att idrottsrörelsen kan bistå till dess lösning. De medverkande forskarna och experterna i årets uppföljningsstudie har därefter bidragit med

perspektiv på denna fråga. Man har pekat på idrottens kraft och möjligheter att skapa värden för unga i utsatta miljöer, men även varnat för förenklingar och alltför stora förväntningar.

Slutsatsen att segregation är ett samhällsproblem som kan få idrottspolitiska implikationer. I förlängningen kan frågan ställas varför idrottsrörelsen alls bör engagera sig i denna fråga. Är det inte bättre att landets idrottsföreningar och idrottsförbund lägger sin kraft och energi på att bedriva bra idrottsverksamhet i stället, och överlåter till andra aktörer i samhället att hantera samhällets problem och utmaningar? Centrum för idrottsforskningens bedömning är att en sådan slutsats vore förhastad. Segregationen i samhället är nämligen inte bara ett samhällsproblem. Det är även i hög grad ett idrottsproblem.

I ett segregerat samhälle begränsas vilka som har möjlighet att delta i idrottsverksamhet. Faktorer som ekonomi, boende och livsvillkor påverkar vilka som börjar och vilka som har möjlighet att fortsätta. Därmed blir segregationen i samhället ett direkt hinder för idrottsrörelsens egna strävanden att rekrytera och behålla medlemmar. Om plånboken avgör vilka som börjar och stannar kvar inom idrotten, kommer det i sin tur att begränsa vilka som blir framtida aktiva och ledare, liksom svenska möjligheter till medaljer på den internationella tävlingsarenan. Även ur ett snävt idrottsligt perspektiv är segregation och ojämlika samhällsvillkor följaktligen ett problem och en utmaning för svensk idrottsrörelse.

Referenser

Kul i Malmö. Webbplats.

<https://kulimalmo.se/>. (Hämtad 24 mars 2023.)

Delegationen mot segregation (Delmos) (2018). *Ett nationellt system för uppföljning av segregation*. Delegationen mot segregation (Delmos).

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) (2017). *Utvecklingen av ideella föreningars villkor: Civila samhällets villkor 2016 med fokus på ideella föreningar i utsatta områden*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).

SOU 2020:46. *En gemensam angelägenhet*. Betänkande av Jämlikhetskommissionen. Stockholm: Norstedts Juridik.